

Uppfattningar om svenskans ställning i arbetslivet i Finland

Perceptions of the Status of Swedish in the Finnish Labour Market

Anne-Maria Kuosa

Fil.dr, Centrum för språk och kommunikation/Nordiska språk, Åbo universitet, Finland

anne-maria.kuosa@utu.fi

<https://orcid.org/0009-0003-8113-9951>

Hanna Saloranta

Fil. mag., Centrum för språk och kommunikation, Åbo universitet, Finland

hanna.saloranta@utu.fi

Anne-Maj Åberg

Fil.dr, Nordiska språk, Åbo universitet, Finland

anne-maj.berg@utu.fi

<https://orcid.org/0000-0001-7287-6894>

Eveliina Tolvanen

Fil.dr, Nordiska språk, Åbo universitet, Finland

eveliina.tolvanen@utu.fi

<https://orcid.org/0009-0008-9165-6174>

Sammanfattning

I denna empiriska studie undersöker vi finskspråkigas uppfattningar om svenskans ställning i arbetslivet i Finland ur ett ramfaktorperspektiv. Utgångspunkten för användningen av svenska i Finland är landets språkliga situation: både finska och svenska är jämlika nationalspråk. Vi utgår från att flera ramfaktorer utöver individens språkkunskaper påverkar språkvalet och användningen av svenska i arbetslivet. Därför undersöker vi hur finskspråkiga anställda uppfattar svenskans ställning på de undersökta arbetsplatserna, vilka ramfaktorer som kan identifieras i deras uppfattningar om svenskans ställning samt vilka likheter och skillnader det finns mellan arbetsplatserna när det gäller olika ramfaktorer. Studien bygger på en enkät och på intervjuer riktade till Åbo museicentral, domstolar i Åbo och ett företag inom finans- och försäkringsbranschen. Det kvantitativa materialet består av numeriska enkätsvar ($n = 89$) och resultatet presenteras med hjälp av frekvenser. Intervjuszvaren ($n = 17$) analyseras med hjälp av kvalitativ materialbaserad innehållsanalys. Resultaten visar att ramfaktorer på olika nivåer påverkar användningen av svenska, samtidigt som det finns både likheter och skillnader mellan arbetsplatserna. På samhälls- och regional nivå styr både nationell och regional tvåspråkighet språkvalet. På organisationsnivå präglas språkanvändningen av en implicit språkpolicy, det vill säga statliga eller kommunala dokument samt outtalade och oskrivna regler. På individnivå uppfattas kundens behov och förväntningar som viktiga i ett *de jure* tvåspråkigt land. Resultaten tyder på att organisationer i högre grad borde vara medvetna om och beakta de mångfacetterade faktorer som påverkar användningen av svenska i Finland samt att det behövs mer konkreta riktlinjer för språkanvändningen.

Nyckelord

språkpolitik, svenska som andraspråk, ramfaktorer, arbetslivet

Abstract

This empirical study examines Finnish speakers' perceptions of the status of Swedish in working life in Finland. The need for Swedish-language skills in Finland stems from Finland's language situation: both Finnish and Swedish are national languages. In addition to the individual's language skills, various other factors influence the use of Swedish in professional contexts. Therefore, this study investigates how Finnish-speaking employees perceive the status of Swedish in their workplaces, which factors influence their use of Swedish, and what similarities and differences exist between the workplaces. The data consists of a survey (n = 89) and interviews (n = 17) with the Museum Centre in Turku, general and administrative courts in Turku, and a private company in the financial and insurance sector. The results are presented quantitatively and qualitatively, using frequency and qualitative material-based content analysis, respectively. The findings reveal that the use of Swedish is shaped by factors at different levels, and that both similarities and differences emerge across the workplaces. At the societal level, national and regional bilingualism influence language choices. At the organisational level, language use is affected by implicit language policies such as government or municipal documents, as well as unwritten norms. At the individual level, customer needs and expectations are perceived as important in a *de jure* bilingual country. The results suggest that organisations should be more aware of and responsive to the multifaceted factors influencing the use of the Swedish in Finland. There is a clear need for more explicit guidelines regarding language use.

Keywords

language policy, Swedish as a second language, working life

Inledning

Denna artikel fokuserar på hur finskspråkiga anställda uppfattar svenskans ställning på tre utvalda arbetsplatser i Åboregionen i Finland. Studien är en delstudie av projektet SVAR – *Svenska i arbetslivet* (Kuosa et al., 2023) som utreder finskspråkigas användning av svenska i arbetslivet i Finland. Genom att kartlägga behovet av svenskan i arbetslivet ur olika perspektiv, strävar projektet efter att öka medvetenheten hos både fackspråkslärare och studenter om svenskans roll och användning inom olika branscher. Den nya kunskapen tillämpas främst i utvecklingen av fackspråksstudier (se t.ex. Gollin-Kies et al., 2015) i svenska som ingår i alla högskoleexamina i Finland. Målet för dessa studier är att studenterna når sådana kunskaper i svenska som behövs i deras framtida arbetsuppgifter (kap. 1, 6 § *Statsrådet förordning om universitetsexamina*, FFS 794/2004; 7 § *Statsrådets förordning om yrkeshögskolor*, FFS 1129/2014). Resultaten kan även utgöra underlag för språkpolitiska diskussioner och språkplanering i två- och flerspråkiga samhällen.

I projektet har vi tidigare utrett finskspråkigas användning av svenska på olika arbetsplatser med en behovsanalys (se t.ex. Long, 2005). Studierna har fokuserat på i vilka arbetsuppgifter svenskan behövs och vilka kunskaper finskspråkiga behöver för att kunna utföra dessa uppgifter (Åberg & Kuosa, 2024; Kuosa et al., 2025). Dessa studier har dock visat att även andra faktorer utöver språkkunskaper kan påverka användningen av svenska i arbetslivet. Därför undersöker vi i denna studie språkanvändningen i arbetslivet ur ett *ramfaktorperspektiv* och fokuserar på de faktorer som enligt finskspråkiga anställda präglar användningen av svenska på arbetsplatserna. Med *ramfaktorer* (t.ex. Öberg, 2019) avser vi de faktorer som en enskild anställd inte kan påverka, men som styr språkanvändningen i arbetslivet, till exempel lagstiftningen och olika språkpolicydokument.

Utgångspunkten för användningen av svenska i Finland har sin grund i Finlands språksituation. Finland är ett *de jure* tvåspråkigt land, där både finska och svenska är jämlika nationalspråk (kap. 2, 17 § i Finlands grundlag, FFS 731/1999). Svenska talas emellertid av en klar minoritet (5,2 %) av landets befolkning, medan finska talas av en stor majoritet (85,9 %) (Statistikcentralen, 2022). I Finland registrerar invånarna sitt modersmål i befolkningsdatasystemet, och både finsk- och svenskspråkiga personer har en lagstadgad rätt att använda sitt eget språk, finska eller svenska, i kontakter med statliga och tvåspråkiga

myndigheter¹ (kap. 2, 17 § Finlands grundlag, FFS 731/1999, kap. 2, 10 § *Språklag*, FFS 423/2003). Även om språkanvändningen inom den privata sektorn inte styrs av språklagen används svenskan till exempel på företag, både internt och i kontakter med kunderna (Barner-Rasmussen, 2017; Lassus & Tanner, 2019).

Vi fokuserar på Åboregionen, där de språkliga förhållandena återspeglar dem i resten av landet. I det tvåspråkiga Åbo (fi. *Turku*) utgör svenskspråkiga 5,5 % och finskspråkiga 80,7 % av befolkningen (Statistikcentralen, 2022). Arbetslivet i Åboregionen präglas dock av den starkt svenskspråkiga skärgården kring Åbo, där svenska ofta är majoritetsspråket. Ur ett ramfaktorperspektiv (se t.ex. Öberg, 2019) utreder vi hur svenskans ställning uppfattas på tre arbetsplatser som tillhandahåller tjänster för hela regionen: domstolar i Åbo, Åbo Museicentral och ett privat företag inom pensions- och försäkringsbranschen med huvudkontor i Åbo. Vi undersöker uppfattningar, eftersom de återspeglar den språkliga verkligheten på gräsrotsnivå: uppfattningar formas av sin kontext och förändras över tid (se t.ex. Kalaja et al., 2015). Materialet för studien består av en enkät och intervjuer med finskspråkiga anställda. Våra forskningsfrågor är följande:

1. Hur uppfattar finskspråkiga anställda svenskans ställning på de undersökta arbetsplatserna?
2. Vilka ramfaktorer kan identifieras i de finskspråkiga anställdas uppfattningar om svenskans ställning?
3. Vilka likheter och vilka skillnader finns det mellan arbetsplatserna när det gäller olika ramfaktorer?

Fråga 1 besvaras med en kvantitativ analys av enkätsvaren och fråga 2 med en kvalitativ analys av intervju svaren. För att besvara fråga 3, jämförs resultaten både av den kvantitativa och den kvalitativa analysen. Artikeln inleds med att presentera tidigare forskning om användningen av svenska i arbetslivet i Finland, språkpolitik och ramfaktorer. Efter det presenteras materialet och metoden för studien och därefter de empiriska resultaten. Artikeln avslutas med en sammanfattning och en diskussion av resultaten.

Svenskan i arbetslivet i Finland

Användningen av svenska i arbetslivet i Finland påverkas av flera faktorer, vilka dessutom varierar mellan olika branscher. Ett exempel är språkraven för personalen i statliga och kommunala uppgifter i tvåspråkiga kommuner. För att garantera rätten till service på båda inhemska språken inom den offentliga sektorn, behöver anställda uppvisa utmärkta kunskaper i befolkningsmajoritetens språk och minst nöjaktiga kunskaper i befolkningsminoritetens språk (kap 2, 6 § *Lag om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda*, FFS 2003/424). I Åbo, där befolkningsmajoritetens språk är finska, förväntas anställda med högskoleexamen uppvisa utmärkta kunskaper i finska samt minst nöjaktiga kunskaper i svenska i kommunala uppgifter. Språkraven kan i vissa fall frångås. Till exempel i tvåspråkiga domstolar kan man utnämna en så kallad språkdomare som har utmärkta kunskaper i befolkningsminoritetens språk och nöjaktiga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk (12 § *Lag om ändring av lagen om utnämning av domare*, FFS 567/2015). I domstolarna i Åbo kan domare som har utmärkta kunskaper i svenska och nöjaktiga kunskaper i finska

¹ Vid sidan av nationalspråken tryggas de samiska språkens och teckenspråkens ställning i lagen (FFS 1086/2003, *Samisk språklag*; FFS 359/2015, *Teckenspråklag*).

således utnämnas. Utöver kunskaper i svenska behövs dock juridisk kunskap inom området i fråga: språkkunskaper bör inte ensamma avgöra vem som är kompetent att arbeta på svenska (Kuosa, 2020). För att garantera att alla har möjlighet att använda sitt eget språk, finska eller svenska, i domstolarna behöver dock även finskspråkiga jurister arbeta på svenska i Finland (Grönqvist, 2013; Landqvist et al., 2016).

Inom museibranschen regleras användningen av nationalspråken inte i lagstiftningen, även om museernas verksamhet omfattas av museilagen (FFS 314/2019). Service på flera språk är dock en väsentlig del av museernas dagliga arbete. Enligt en kartläggning av museiguidernas arbetsförhållanden, guidar de flesta på minst två språk och en tredjedel på minst tre språk. Förutom finska användas främst svenska, engelska, tyska och franska (Kangosjärvi et al., 2021). Till exempel vid Åbo museicentral betraktas kunskaperna i svenska som viktiga, och flera finskspråkiga anställda arbetar på svenska (Kuosa et al., 2025). Eftersom museer inte är statliga myndigheter, garanteras kunden inte service på sitt eget språk, men i tvåspråkiga kommuner krävs dock kunskaper i det andra inhemska språket i sådana arbetsuppgifter som förutsätter högskoleexamen. I Åbo innebär detta att anställda med sådana arbetsuppgifter vid stadens museer förväntas ha minst nöjaktiga kunskaper i svenska.

Studier som har fokuserat på svenskspråkigas användning av svenska inom den privata sektorn i Finland visar att svenska används i många privata företag vid sidan av engelskan, särskilt i kontakter med den svenskspråkiga befolkningen och med de övriga nordiska länderna (Barner-Rasmussen, 2017; Lassus & Tanner, 2019). Kunskaperna i svenska och förståelsen om likheterna mellan de nordiska språken och de nordiska samhällena har även en bredare betydelse, särskilt när företagen vill etablera sig i de nordiska länderna (Hurmerinta et al., 2015). Även många med finska som förstaspråk använder svenska i sitt arbete inom den privata sektorn (Åberg & Kuosa, 2024). Kunskaper i svenska kan vara till nytta när det gäller individens egen karriärutveckling, men användningen av svenska kan också skapa förtroende i externa kontakter och underlätta kommunikationen med kollegerna både i Finland och i Sverige (Barner-Rasmussen, 2017).

Språkpolitik och ramfaktorer

Enligt Spolsky (2012) består språkpolitiken av tre delar: språkbrukarnas språkliga praktiker, deras uppfattningar om språkens status samt språkplanering, som syftar på sätt att styra användningen av språk. Språkbrukarnas språkliga praktiker avser till exempel deras dagliga val av att (inte) använda svenska i olika sammanhang. Uppfattningar om språkets status syftar däremot på hur man uppfattar svenskans betydelse i ett land med två nationalspråk. Språkplaneringen avser i sin tur att språkanvändningen i det officiellt tvåspråkiga Finland exempelvis styrs av Finlands lagstiftning och av eventuella lokala språkpolicyer på arbetsplatsen, särskilt inom den offentliga sektorn (se t.ex. Heinonen et al., 2022). Lagarna som styr språkanvändningen tillämpas dock inte i samma utsträckning inom den privata sektorn. Enligt Talukder och Barner-Rasmussen (2024), som har undersökt språkvalet i små och medelstora finländska företag med internationell verksamhet, spelar både uppfattningar om språkets status (*language status*), gemenskapen (*language affinity*) och språkliga identiteter (*language identity*) en avgörande roll när företagen väljer det eller de språk de använder i sin internationella verksamhet. Dessa faktorer kan även påverka språkval i företag i en nationell kontext.

För att analysera olika faktorer som styr användningen av språk i arbetslivet, använder vi oss av begreppet *ramfaktor*, som har utvecklats inom pedagogisk forskning om undervisning och läromedel i skolor (se t.ex. Öberg, 2019; Widholm, 2020). I skolkontexten avser

ramfaktorer sådana faktorer som påverkar undervisningsprocessen, men som lärarna eller eleverna inte har kontroll över, till exempel antalet elever i gruppen, undervisningstiden eller läroplanen (Widholm, 2020). Begreppet har tillämpats också inom andra kontexter, till exempel i förskolan (Holmberg, 2015) och socialtjänsten (Karlsson, et al., 2021). Ramfaktorer kan dessutom delas in i olika kategorier som till exempel pedagogiska, administrativa och organisationsrelaterade ramar (Öberg, 2019). I vår analys utgår vi från Öbergs (2019, s. 59) definition som gäller skolkontexten: ”ramfaktorer är förhållanden som påverkar undervisningen och som bidrar till att främja eller hämma den på olika sätt”. Vi fokuserar på arbetslivet och lägger dessutom till en språkpolitisk dimension genom att betrakta ramfaktorer som förhållanden som en enskild anställd inte kan påverka, men som på olika sätt påverkar användningen av svenska på arbetsplatsen. Ett praktiskt exempel är att en anställd har möjlighet att påverka sina egna kunskaper i svenska, men inte har kontroll över exempelvis Finlands lagstiftning som förutsätter service på svenska inom den offentliga sektorn. Lagstiftningen kan sålunda tolkas som en ramfaktor, medan individens språkkunskaper inte kan det.

I denna studie fokuserar vi på ramfaktorer på olika språkpolitiska nivåer. Språkpolitiska nivåer har beforskats av till exempel Sopenen (2022), som undersöker den utövade språkpoliticyn i ett samlokaliserat daghem i Finland. Sopenen betraktar språkpoliticyn på tre nivåer: den samhällsrelaterade nivån (*makronivån*), den kommunala och den institutionella nivån (*mesonivån*) samt den personliga nivån (*mikronivån*). På makronivån påverkar till exempel lagar (språkplanering), diskurser på nationell nivå (språkideologier) och hur språket syns i samhället (språkpraktiker) språkvalet och språkanvändningen vid daghemmet.

Vi menar att en analys av finskspråkiga anställdas uppfattningar om svenskans ställning på arbetsplatserna ger en omfattande inblick i de ramfaktorer som på olika nivåer styr användningen av svenskan i arbetslivet. På makronivån fokuserar vi främst på hur Finlands officiella status som ett tvåspråkigt land avspeglas på olika arbetsplatser. På mesonivån är vi intresserade av språkpoliticyn på arbetsplatsen, till exempel huruvida personalen känner till vilka språkpolicydokument som styr språkvalet i organisationer och vilken betydelse dessa dokument har. Språkpoliticyn kan vara både explicit och implicit: explicit språkpolicy avser nedskrivna, officiella policydokument som styr och reglerar bruket av olika språk, medan implicit språkpolicy hänvisar till inofficiella och implicita praktiker och mekanismer som i praktiken styr bruket av språk och som i sin tur anknyter till uppfattningar om språk och inställningar till dem (Johnson, 2013, s. 9). På mikronivån fokuserar vi på hur de anställda uppfattar individens behov av exempelvis service på svenska och hurdana språkkunskaper personalen förväntas ha för att kunna tillhandahålla denna service. Vi utgår också från att de olika nivåerna överlappar och samspelar dynamiskt med varandra (se t.ex. Hornberger & Johnson, 2007). Genom att fokusera på ramfaktorer på olika nivåer, vill vi således belysa hur komplext användningen av svenska på de tre utvalda arbetsplatserna är.

Material och metod

Materialet för studien² består av enkätsvar och intervjuer som har samlats in på tre arbetsplatser: domstolsväsendet och museicentralen, som representerar den offentliga sektorn och styrs av språklagstiftningen, och ett företag inom pensions- och försäkringsbranschen, som representerar den privata sektorn. De undersökta domstolarna i Åbo, tingsrätten,

2 Materialet för studien har samlats in av Kuosa, Saloranta och Åberg. De kvantitativa analyserna har utförts av Saloranta och Åberg och de kvalitativa av Kuosa. Alla författarna har deltagit i planeringen av studien, den teoretiska förankringen och tolkningen av resultaten.

hovrätten och förvaltningsdomstolen, är alla tvåspråkiga. Åbo hovrätt behandlar även mål från det enspråkigt svenska Åland (*Självstyrelselag för Åland*, FFS 1144/1991). Åbo museicentralen administrerar flera museer i det tvåspråkiga Åbo. Det undersökta företaget har en tvåspråkig profil och erbjuder lagstadgade arbetspensionsförsäkringar till sina kunder. Huvudkontoret ligger i Åbo och därtill har företaget kontor även i Helsingfors och i Mariehamn på Åland.

Enkätsvaren har samlats in med en Webropol-enkät som baserar sig på tidigare enkäter (Kuosa, 2020; Lassus & Tanner, 2019)³. Enkäten skickades våren 2023 elektroniskt till de undersökta arbetsplatserna och riktades till finskspråkiga anställda. Enkäten handlade om språkanvändningen i arbetslivet och om de arbetslivsfärdigheter som svenskstudierna har gett. I en fråga fick respondenterna ta ställning till olika påståenden om svenskans betydelse i deras arbete i likert-skala med fem svarsalternativ: *instämmer helt*, *instämmer delvis*, *varken instämmer eller instämmer inte*, *instämmer inte* och *instämmer inte alls*. I denna studie koncentrerar vi oss på följande fyra påståenden om svenskans ställning på arbetsplatsen:

- Svensk kunskaper är en självklarhet i mitt arbete.
- Svenska språket behövs inte i mitt arbete.
- De svenskspråkiga på min arbetsplats sköter sådana uppgifter som kräver svenska.
- Endast de som har svenska som modersmål kan ta hand om uppgifter som kräver svenska.

Enkäten besvarades av sammanlagt 87 respondenter: 37 från domstolarna (förkortas D), 25 från museicentralen (förkortas M) och 25 från företaget (förkortas F). Enligt respondenternas uppskattning har alla arbetsplatser 50–249 anställda. De flesta respondenter är kvinnor (D: 84 %, M: 88 %, F: 80 %) och majoriteten har varit minst 10 år i arbetslivet (D: 76 %, M: 80 %, F: 88 %). Åldersmässigt är variationen lite större: i företaget (80 %) och vid museicentralen (80 %) är de flesta 36–60 år, medan respondenterna vid domstolarna är något yngre: 46 % är 36–60 år och 35 % är under 36 år. Majoriteten av respondenterna har studerat svenska under sina högskolestudier (D: 92 %, M: 88 %, F: 88 %). Andelen respondenter med en högre position på arbetsplatsen, det vill säga chefer, högre tjänstemän, specialister eller experter, var högre i företaget (76 %) och vid museicentralen (60 %) än vid domstolarna (40 %). Andelen respondenter med kontors-, kundservice- och försäljningsuppgifter var igen något högre vid domstolarna (54 %) än vid museicentralen (40 %) och i företaget (20 %).

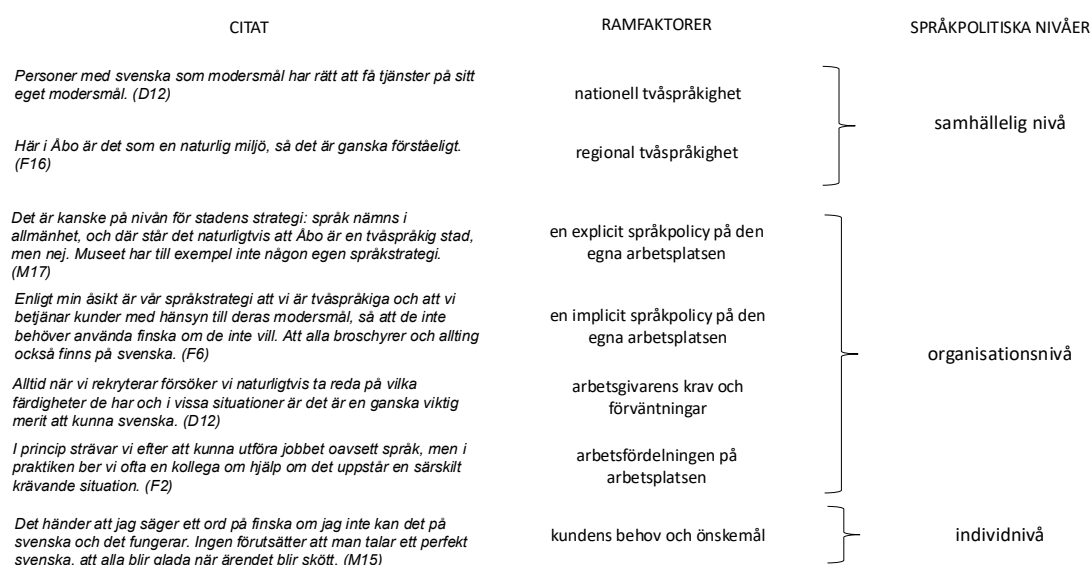
Enkäten kompletterades med intervjuer som genomfördes på arbetsplatserna. Denna form av datatriangulering (se t.ex. Eskola & Suoranta, 1998) möjliggör en närmare undersökning av de ramfaktorer som styr användningen av svenska. I enkäten fick respondenterna anmäla sitt intresse för att delta i en uppföljande intervju. Intervjuerna genomfördes via Zoom under våren och sommaren 2023. Totalt intervjuades 17 av enkätens respondenter: tre vid domstolarna, tre vid museicentralen och elva vid företaget⁴. I intervjuerna frågades det om språkanvändningen, strategier för språkanvändningen och erfarenheter av språkanvändningen i arbetslivet, svenska språkets ställning på arbetsplatsen, språkanvändningen i nordiska kontakter, tillräckliga språkkunskaper i arbetsuppgifter och utvecklandet av språkkunskaperna. I denna studie fokuserar vi på de frågor i intervjuerna som berör svenskans ställning på arbetsplatsen. Antalet respondenter i enkätmaterialen är störst vid

3 Vi tackar Jannika Lassus och Johanna Haapala (tidigare Tanner) för hjälpen med enkäten.

4 Vi tackar forskningsassistenten Senni Toikka för hjälpen med intervjuerna och transkriberingen.

domstolar, medan anställda i företaget utgör den största gruppen i intervjuerna. För att alla arbetsplatser ska få lika stor tyngd i analysen av intervjuerna, behandlas därför intervju-materialet kvalitativt.

Resultaten av analysen av enkätsvaren ($n = 87$) redovisas kvantitativt med hjälp av frekvenser (se t.ex. Metsämuuronen, 2010), vilket möjliggör en jämförelse mellan arbetsplatserna. De transkriberade intervjuerna ($n = 17$) analyserades kvalitativt med hjälp av materialbaserad innehållsanalys (se t.ex. Mayring, 2010), som illustreras i Figur 1.

Figur 1. Analysen av de ramfaktorer som präglar användningen av svenska på de utvalda arbetsplatserna.

Som framgår av Figur 1, har de utdrag ur respondenternas enskilda svar som representerar deras uppfattningar om svenskans ställning kodats med analysprogrammet NVivo. Dessa utdrag har sedan grupperats som sju ramfaktorer. Till slut har de ramfaktorer som uppstått i analysen placerats under tre språkpolitiska nivåer: samhällelig nivå, organisationsnivå och individnivå.

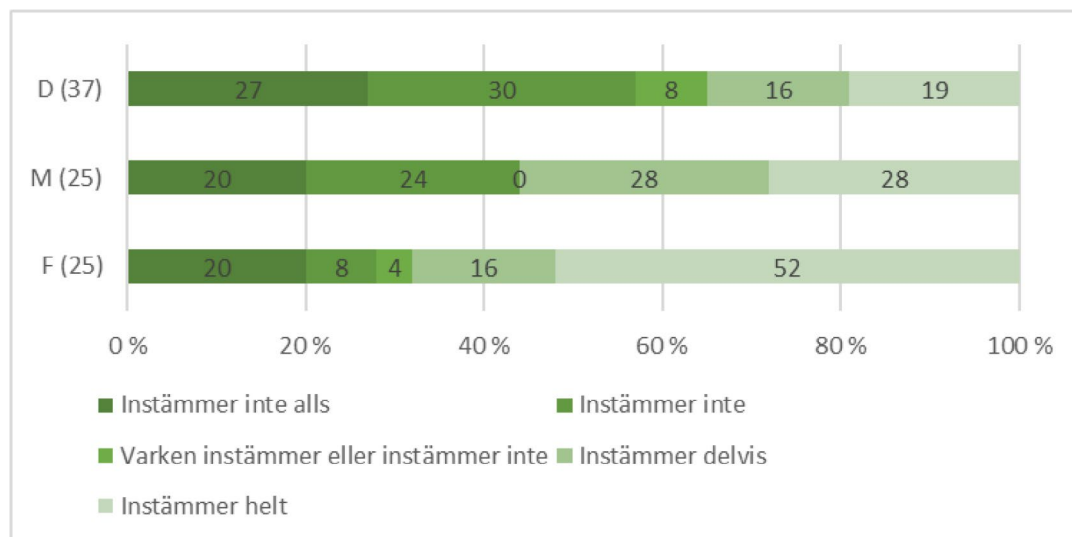
För att respektera respondenternas självbestämmanderätt och säkerställa att forskningen inte medför risker för dem, har vi i datainsamlingen följt forskningsetiska principer (TENK, 2019). Respondenterna informerades om att det var frivilligt att delta i undersökningen, och de ombads ge sitt samtycke till att svaren fick användas i forskningen. Respondenternas svar har behandlats anonymt enligt dataskyddslagen (FFS 1050/2018), och respondenterna har kunnat bekanta sig med dataskyddsmeddelandet.

Resultat

Resultaten redovisas i enlighet med studiens syfte. Först redogörs för respondenternas uppfattningar om svenskans ställning på arbetsplatserna med hjälp av den kvantitativa analysen av svaren på de fyra påståendena i enkäten. Därefter presenteras de ramfaktorer som genererades av den kvalitativa analysen av intervjuerna. I samband med varje ramfaktor redogörs för likheterna och skillnaderna mellan de undersökta arbetsplatserna. Resultaten illustreras med utvalda excerpter från intervjuerna (se t.ex. Creswell & Plano Clark, 2011) som har översatts från finska till svenska av författarna.

Uppfattningar om svenskans ställning på arbetsplatserna

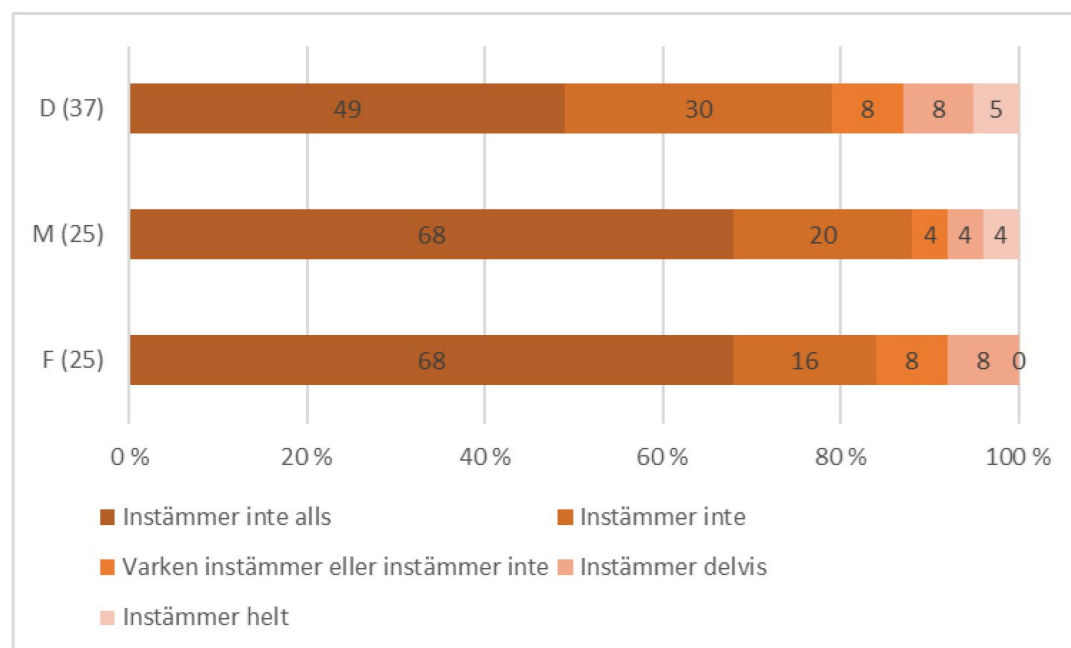
Hur respondenterna tagit ställning till det första påståendet *Svenskkunskaper är en självklarhet i mitt arbete* presenteras i Figur 2.

Figur 2. Svar på påståendet *Svenska språket är en självklarhet i mitt arbete*.

I företaget (F) anser de flesta att svenskkunskaperna är en självklarhet i arbetet, eftersom 68 % av respondenterna instämmer helt eller delvis i påståendet. På de andra arbetsplatserna är svaren mer spridda: vid museicentralen (M) instämmer 56 % av respondenterna i påståendet helt eller delvis, medan 35 % av respondenterna vid domstolarna (D) instämmer helt eller delvis i påståendet.

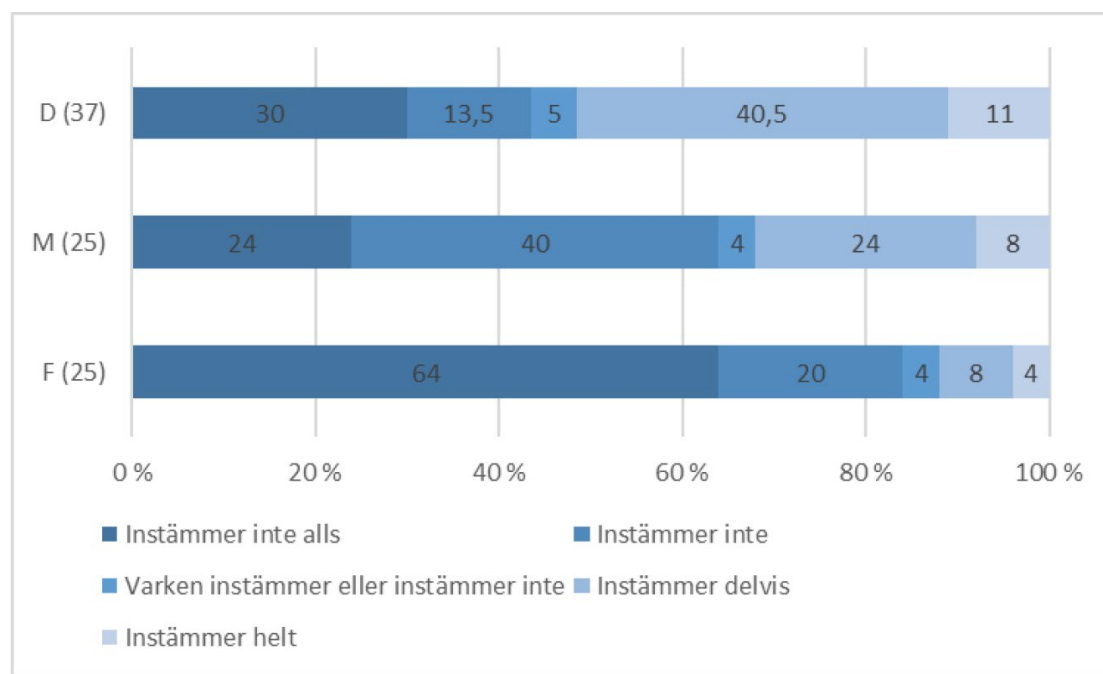
Svaren på det andra påståendet *Svenska språket behövs inte i mitt arbete* presenteras i Figur 3.

Figur 3. Svar på påståendet *Svenska språket behövs inte i mitt arbete*.

Vid museicentralen instämde endast 8 %, vid domstolarna 13 % och i företaget 16 % av respondenterna helt eller delvis med påståendet att svenska inte behövs i arbetet. Svenskan verkar sålunda behövas på de undersökta arbetsplatserna.

Det tredje påståendet *De svenskspråkiga på min arbetsplats sköter sådana uppgifter som kräver svenska* handlade om arbetsfördelningen på arbetsplatsen (Figur 4).

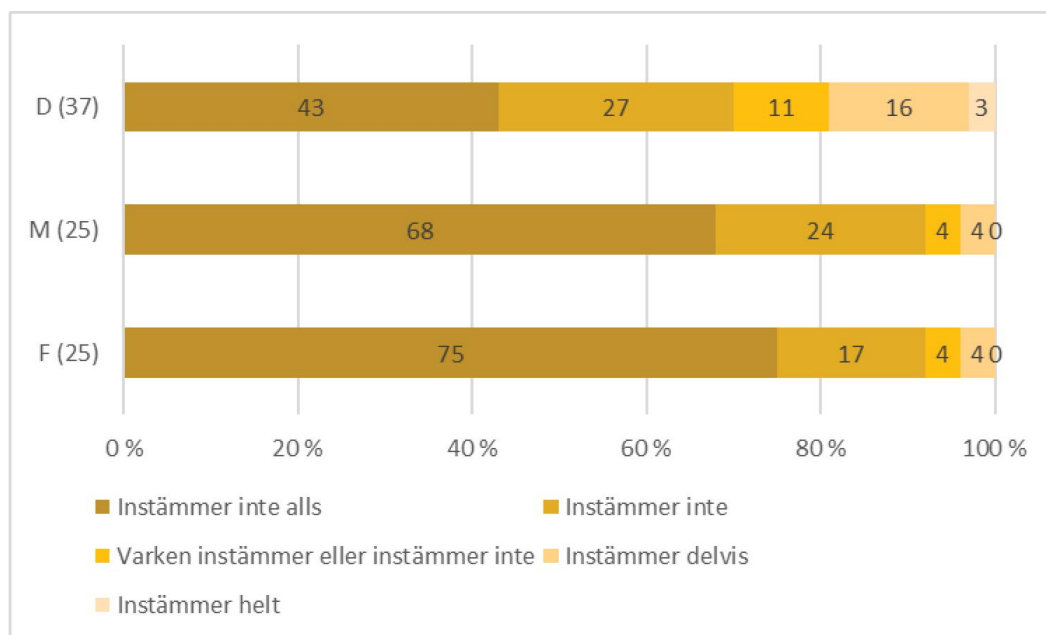

Figur 4 Svaren på påståendet *De svenskspråkiga på min arbetsplats sköter sådana uppgifter som kräver svenska*.

Vid museicentralen och i företaget verkar även finskspråkiga ta hand om arbetsuppgifter som kräver svenska. Vid museicentralen instämmer 32 % av respondenterna med påståendet helt eller delvis, men i företaget endast 12 %. Vid domstolarna verkar de svenskspråkiga kollegorna oftare sköta sådana uppgifter som kräver svenska: drygt hälften av respondenterna (51,5 %) håller helt eller delvis med om påståendet.

I figur 5 illustreras svaren på det fjärde påståendet *Endast de som har svenska som modersmål kan ta hand om uppgifter som kräver svenska*. Majoriteten av respondenterna på alla arbetsplatser verkar anse att även personer som inte har svenska som modersmål kan ta hand om uppgifter som kräver svenska. Detta gäller även domstolarna, där sådana uppgifter ofta sköts av svenskspråkiga anställda. Vid domstolarna instämmer 19 % av respondenterna delvis eller helt i påståendet, medan vid museicentralen och i företaget är motsvarande andel endast 8 %.

Utgående från påståendena, kan vi konstatera att svenska behövs på de undersökta arbetsplatserna och att svenska även används av finskspråkiga anställda. Det finns dock variation mellan arbetsplatserna, särskilt i hur självklar del av arbetet som svenskkunskaperna anses vara. Vid domstolarna är svenskkunskaper emellertid inte lika självklara som vid museicentralen och i företaget, eftersom de svenskspråkiga anställda i större utsträckning verkar sköta sådana uppgifter som kräver svenska. Ändå anser anställda på samtliga arbetsplatser att även de anställda som har finska som modersmål kan ta hand om uppgifter som förutsätter kunskaper i svenska.

Figur 5. Svar på påståendet *Endast de som har svenska som modersmål kan ta hand om uppgifter som kräver svenska.*

Ramfaktorer som styr användningen av svenska på samhälls nivå

Den kvalitativa analysen av intervjuerna visar att både nationell tvåspråkighet och regional tvåspråkighet är ramfaktorer som präglar användningen av svenska på arbetsplatserna. I den här kontexten har arbetsplatserna olika förutsättningar. Enligt en respondent vid domstolen, styrs användningen av svenska i mycket hög grad av Finlands lagstiftning:

Personer med svenska som modersmål har rätt att få tjänster på sitt eget modersmål. (D12)

Utöver grundlagen och språklagen, regleras den dagliga verksamheten i domstolarna även i andra lagar (t.ex. *Rättegångsbalk*, FFS 4/1734). Syftet med lagarna är att garantera att alla har möjlighet att använda sitt eget språk om de till exempel ställs inför rätta.

Anställda vid museicentralen lyfte inte fram lagarna, men betonade vikten av ett tvåspråkigt samhälle och nämnde till exempel de svenskspråkiga medierna i Finland:

Nå så länge vi har en svenskspråkig press och tv. (M15)

Rundradion i Finland har i uppdrag att tillhandahålla ett programutbud som är tillgängligt för hela befolkningen. Detta innebär att programmen ska erbjudas på lika grunder till både den finsk- och den svenskspråkiga befolkningen samt även på samiska, romani och teckenspråk (kap. 3, § 7 *Lag om Rundradion Ab*, FFS 1993/1380). Därtill utges flera svenskspråkiga tidningar med nationell och lokal spridning i Finland. Att respondent M15 lyfter fram detta, tyder på att den tvåspråkiga servicen fortfarande uppfattas som en väsentlig del av ett samhälle med två nationalspråk. Respondenterna i företaget lyfte däremot inte fram Finlands lagstiftning gällande nationalspråken. Detta kan förklaras av att språkanvändningen inom den privata sektorn inte regleras av lagstiftning på samma sätt som inom den offentliga sektorn.

Regional tvåspråkighet utgör dock en betydande ramfaktor för språkanvändningen på samtliga tre arbetsplatser. I detta sammanhang syftar regional tvåspråkighet på det tvåspråkiga Åbo samt den starkt svenskspråkiga Åboregionen. De språkliga särdragen på regionen lyftes fram på alla arbetsplatser:

I hela Åboland är det en självklar sak. Och Åbo som stad, förstås. (D13)

Utgångspunkten bör naturligtvis vara att man klarar av de båda inhemska språken, eftersom det svenska språket har en betydande ställning i Åbo. (M17)

Här i Åbo är det som en naturlig miljö, så det är ganska förståeligt. (F16)

Domstolarnas domkrets omfattar både en- och tvåspråkiga kommuner i landskapet Egentliga Finland, där service på båda språken uppfattas som en självklar del av det dagliga arbetet (D13). Kundernas lagstadgade rätt att använda sitt eget språk konkretiseras sålunda vid domstolens verksamhet i ett tvåspråkigt område. Vid museicentralen uppfattas den tvåspråkiga staden Åbo utgöra en gedigen utgångspunkt för tvåspråkig kulturverksamhet (M17). I Åbo stads strategi konstateras att Åbo är ”en tvåspråkig och internationell bildnings- och kulturstad” (Åbo stad, 2025, s. 4), vilket även verkar synas på gräsrotsnivån vid museicentralen. Företaget i sin tur har en tvåspråkig profil och betjänar hela Svenskfinland och Åland, det vill säga de svensk- och tvåspråkiga områdena i Finland. Huvudkontoret ligger i Åbo, och staden uppfattas som en naturlig miljö för ett starkt tvåspråkigt företag (F16).

Ramfaktorer som styr användningen av svenska på organisationsnivå

På organisationsnivå präglas användningen av svenska av en implicit språkpolicy, arbetsgivarens krav och förväntningar samt arbetsfördelningen på arbetsplatsen. På frågan om arbetsplatsen har en explicit språkpolicy, svarade samtliga respondenter antingen att några policydokument inte finns eller att de inte känner till dem. Trots denna osäkerhet, förmodade alla att det ändå finns implicita principer för språkvalet och för språkanvändningen på arbetsplatsen:

Förmodligen inget skrivet, men jag har alltid varit en förespråkare för det svenska språket så det är inbyggt i mig att det alltid beaktas i alla sådana här utnämningar. (D14)

Det är kanske på nivån för stadens strategi: språk nämns i allmänhet, och där står det naturligtvis att Åbo är en tvåspråkig stad, men nej. Museet har till exempel inte någon egen språkstrategi. (M17)

Enligt min åsikt är vår språkstrategi att vi är tvåspråkiga och att vi betjänar kunder med hänsyn till deras modersmål, så att de inte behöver använda finska om de inte vill. Att alla broschyrer och allting också finns på svenska. (F6)

Vid domstolarna tolkas lagstiftningen som en tillräcklig språkpolicy och på organisationsnivå har de ingen egen policy (D14). Vid museicentralen däremot, uppfattas det som att stadens officiella styrdokument påverkar verksamheten (M17). Implicita språkpolitiska principer på stadsnivå betraktas som vägledande i det dagliga arbetet, även om det inte finns explicita instruktioner för språkanvändningen. I företaget uppfattas den egna tvåspråkiga profilen präglade av språk och företagets bild utåt (F6). Även om det finns en

variation beträffande vilka policydokument som uppfattas styra språkanvändningen, verkar svenska språket ha en hög status på alla de tre arbetsplatserna. Vid domstolen och vid museicentralen hänvisas till samhällelig nivå, det vill säga till nationell och regional tvåspråkighet, medan den implicita språkpolycyn i den egna organisationen framstår som mer framträdande i företaget.

Den implicita språkpolycyn återspeglas på olika sätt i arbetsgivarens krav och i förväntningarna på arbetsplatserna. Vid domstolen spelar lagstiftningen en avgörande roll även när det gäller krav på personalens språkkunskaper:

Alltid när vi rekryterar försöker vi naturligtvis ta reda på vilka färdigheter de har, och i vissa situationer är det en ganska viktig merit att kunna svenska. (D12)

Vid domstolen beaktas språklagstiftningen, och kunskaperna i nationalspråken vägs in redan vid rekryteringen av nya medarbetare (D12). Arbetsgivaren kan således förvänta sig att personalen uppfyller de lagstadgade behörighetskraven gällande kunskaper i det andra inhemska språket. Vid museicentralen verkar lagstiftningen inte präglade språkanvändningen i lika hög grad:

Men i själva jobbet förväntas eller krävs det inte. Jag tror inte att man skulle bli klandrad. Det kanske finns en tyst förväntan på att man ska kunna svenska. (M15)

Även om museicentralen är belägen i ett tvåspråkigt område, uppfattades det som att det inte finns några explicita krav på kunskaper i svenska, men att arbetsgivaren på någon nivå ändå förväntar sig att de anställda har kunskaper i båda nationalspråken (M15). I företaget uppfattade respondenterna däremot att arbetsgivaren tydligt förväntar sig att personalen även behärskar svenska:

Arbetsgivarens förväntningar är naturligtvis att folk helst ska kunna båda språken och särskilt när det gäller kundservice, då är det faktiskt nödvändigt – inte önskvärt utan rent av nödvändigt, för annars kan jobbet inte riktigt utföras. (F2)

När man rekryterar behöver man inte vara tvåspråkig, men man ska ha intresse av att lära sig svenska om man inte redan kan det. (F10)

I företaget ställs krav på personalens språkkunskaper: medarbetarna ska ha kunskaper i svenska och kunna arbeta på svenska (F2). Respondent F10 betonar dock att arbetsgivaren inte förväntar sig att de anställdas kunskaper i svenska ska motsvara nivån hos en person med svenska som förstaspråk. I stället verkar det vara avgörande för arbetsgivaren att de anställda har kunskaper på en sådan nivå som möjliggör kunskapsutveckling i arbetslivet. Det är därför viktigt att de anställda aktivt utnyttjar de möjligheter som arbetslivet erbjuder att använda ett språk som inte är deras förstaspråk.

Vad gäller arbetsfördelningen så finns det skillnader mellan arbetsplatserna. Vid domstolen fördelas arbetsuppgifterna ofta utifrån språk:

Svenskspråkiga mål går till svenskspråkiga domare eller till domare som behandlar svenskspråkiga mål. I kundtjänsten kan de allra flesta anställda hantera situationen på något sätt. De som inte har resurser kan säga "ett ögonblick" och koppla till en annan person så att det kan hanteras på det här sättet. (D12)

Det förekommer dock skillnader mellan olika arbetsuppgifter vid domstolen, vilket respondent D12 lyfter fram. När det gäller rättskipning, fördelas arbetsuppgifterna utifrån språk. Domstolen kan ha en särskild avdelning som sköter mål på svenska, och svenskspråkiga ärenden överförs dit så tidigt som möjligt. I kundbetjäningen ska kunden bemötas på det språk som kunden väljer, och det är inte nödvändigtvis möjligt att fördela arbetsuppgifterna utifrån språk. Personalen förväntas därför antingen klara av situationen på egen hand eller be om hjälp.

Vid museicentralen och i företaget fördelas arbetsuppgifterna ofta utifrån andra kriterier än enbart språkliga:

Alla gör lite av varje och sedan vänder man sig till de svenskspråkiga när man får problem. (M16)

I princip strävar vi efter att kunna utföra jobbet oavsett språk, men i praktiken ber vi ofta en kollega om hjälp om det uppstår en särskilt krävande situation. (F2)

Enligt respondenterna har alla möjlighet att arbeta på svenska på arbetsplatserna. Respondenterna M16 och F2 betonar dock att de anställda uppmuntras att be om hjälp i situationer där de menar att de egna språkkunskaperna inte räcker till. Detta tyder på att vissa arbetsuppgifter kan utföras även med mindre omfattande språkkunskaper och att arbetsgivaren strävar efter att ge de anställda möjlighet att utveckla sina språkkunskaper i arbetslivet.

Ramfaktorer som styr användningen av svenska på individnivå

Ramfaktorer på individnivå omfattar kundens behov och förväntningar på det språk som kunden själv kan använda eller önskar bli bemött på. Även här förekommer skillnader mellan arbetsplatserna. Vid domstolarna verkar de anställdas kunskaper i svenska spela en central roll:

Om någon har kanske lite svagare kunskaper i svenska, så kan vissa då fråga, när de märker det, om det finns någon som har svenska som modersmål. Förmodligen därför att de ärenden som behandlas här är ganska exceptionella och inte särskilt trevliga. Då vill de försäkra sig om att det inte blir några missförstånd. (D12)

Som respondent D12 betonar, är ärenden som behandlas vid domstolar både betydelsefulla och belastande för parterna. Därför kan parterna till och med begära att få tala med någon som har svenska som förstaspråk. Detta tyder på att kunden tolkar sin rätt att få service på sitt eget språk strikt och förväntar sig att personalens kunskaper i svenska är på en mycket hög nivå.

Vid museicentralen verkar kundernas möjlighet att få använda sitt eget språk likaså uppfattas som viktig, men kraven på personalens språkkunskaper är inte lika höga och tvåspråkig service (svenska – finska) kan anses vara tillräcklig:

Det händer att jag säger ett ord på finska om jag inte kan det på svenska och det fungerar. Ingen förutsätter att man talar perfekt svenska, alla blir glada när ärendet blir skött. (M15)

I Finland studerar alla det andra inhemska språket i skolan och under fortsatta studier. Landets befolkning kan därför förväntas ha kunskaper i båda språken, och situationer där både finska och svenska används är möjliga. Enligt respondent M15 stör det inte kunderna att hen använder finska ord i situationer där hen saknar motsvarande uttryck på svenska.

Till företagets uppgifter hör att erbjuda lagstadgade arbetspensionsförsäkringar till sina kunder. Detta verkar prägla de anställdas uppfattning om vilket språk kunden bör bemötas på:

Jag anser att det är mycket viktigt att människor kan sköta sina egna ärenden på sitt eget modersmål, eftersom det handlar om så viktiga saker. (F2)

Enligt respondent F2 utgör företagets verksamhet en viktig del av kundernas liv och därför uppfattas service på svenska, det vill säga på kundens språk, som avgörande. Respondenterna menar dock att kunderna främst fokuserar på möjligheten att överhuvudtaget få service på svenska, snarare än på personalens språkliga kompetens:

Mitt allmänna intryck är att när de hör att någon försöker tala svenska och de kan sköta sina ärenden på svenska blir de väldigt glada. (F10)

Enligt rapporter om användningen av nationalspråken (t.ex. Statsrådets publikationer 2021:89) är det dock inte alltid möjligt att få service på svenska i Finland. Detta kan ha lett till att svenskspråkiga kunder blir positivt överraskade när de kan få service på sitt eget språk, särskilt i situationer där det inte uttryckligen krävs enligt lagstiftningen. Respondent F10 påpekar att det även är viktigt att man ”försöker tala svenska”, det vill säga bemöter kunden och visar respekt för kundens språk.

Sammanfattning

De kvantitativa resultaten visar att svenska behövs och används av finskspråkiga i arbetslivet i Åboregionen. De flesta som deltagit i studien anser att de behöver svenska i sitt arbete, och att även personer som inte har svenska som förstaspråk kan utföra arbetsuppgifter på svenska. Resultatet är positivt med tanke på Finlands språksituation: för att garantera service på båda nationalspråken bör även de som inte har svenska som förstaspråk kunna arbeta på svenska (se t.ex. Landqvist et al., 2016). De kvalitativa resultaten visar att flera ramfaktorer påverkar användningen av svenska på de utvalda arbetsplatserna (se tabell 1).

Som framgår av Tabell 1, präglas användningen av svenska på de undersökta arbetsplatserna av ramfaktorer på olika nivåer. På samhälls- och regional nivå (*makronivå*) påverkar både nationell och regional tvåspråkighet i vilken utsträckning svenska används. Nationell tvåspråkighet uppfattades på olika sätt på arbetsplatserna: vid domstolarna betonades lagstiftningen, vid museicentralen nämndes tvåspråkig media i ett tvåspråkigt land medan nationell tvåspråkighet inte alls lyftes fram i företaget. Regional tvåspråkighet uppfattades däremot som viktig på samtliga tre arbetsplatser: språkförhållandena i den tvåspråkiga Åboregionen tycks utgöra en central ramfaktor för tvåspråkig verksamhet och service.

På organisationsnivå identifierade vi ramfaktorer som gäller både språkpolicy och det dagliga arbetet. Organisationer kan ha explicita språkpolicydokument med olika mottagargrupper som styr språkval och språkanvändning i organisationen samt bidrar till att öka personalens medvetenhet om de olika behov som både medarbetare och kunder har (se t.ex. Heinonen et al., 2022, om språkpolicyer inom vården). Enligt respondenterna har de undersökta arbetsplatserna inga explicita språkpolicydokument. Samtidigt finns dock implicita språkpolicyer, det vill säga oskrivna eller uttalade principer eller nationella och kommunala dokument som uppfattas påverka språkanvändningen. Vid domstolen tillskrivs lagstiftningen stor betydelse även på organisationsnivå (se också Tolvanen et al., 2025),

och vid museicentralen uppfattas Åbo stads strategi som styrande för verksamheten. Även om företaget, enligt respondenterna, saknar explicita språkpolicydokument, uppfattas den tvåspråkiga verksamheten ändå vara reglerad av oskrivna principer, det vill säga en implicit språkpolicy.

Tabell 1. Ramfaktorer som präglar användningen av svenska på de undersökta arbetsplatserna

Språkpolitiska nivåer	Ramfaktorer	Arbetsplatserna		
		Domstolen	Museicentralen	Företaget
samhällelig nivå (makronivå)	nationell tvåspråkighet	lagstiftningen	tvåspråkiga medier i ett tvåspråkigt land	-
	regional tvåspråkighet	den tvåspråkiga staden Åbo med omnejd	den tvåspråkiga staden Åbo med omnejd	den tvåspråkiga staden Åbo med omnejd
organisationsnivå (mesonivå)	en explicit språkpolicy på den egna arbetsplatsen	-	-	-
	en implicit språkpolicy på den egna arbetsplatsen	lagstiftningen	Åbo stads strategi	regler i den egna organisationen
	arbetsgivarens krav och förväntningar	lagstadgade krav på kunskaper i svenska	en implicit förväntan på kunskaper i svenska	starka krav på kunskaper i svenska
	arbetsfördelningen på arbetsplatsen	arbetsuppgifterna kan fördelas utifrån personalens kunskaper i svenska	arbetsuppgifterna fördelas inte utifrån personalens kunskaper i svenska	arbetsuppgifterna fördelas inte utifrån personalens kunskaper i svenska
individnivå (mikronivå)	kundens behov och önskemål	kunden ställer höga krav på personalens kunskaper i svenska	kunden är nöjd när hen kan använda svenska	kunden är nöjd när hen kan använda svenska

När det gäller det dagliga arbetet, förekommer det skillnader mellan arbetsplatserna, exempelvis i fråga om arbetsfördelningen. Vid domstolen, som tillhör den offentliga sektorn, kan en svenskspråkig enhet behandla mål på svenska, medan språket inte i lika hög grad styr arbetsfördelningen på de två övriga arbetsplatserna. Det är dock inte alltid tydligt vad som i praktiken krävs av de anställda eller vem som får och kan arbeta på svenska. Detta gäller särskilt vid domstolen, som är en statlig myndighet. Resultaten från den kvantitativa analysen stödjer uppfattningen om att anställda med svenska som förstaspråk i högre grad ansvarar för arbetsuppgifter på svenska vid domstolen än vid de andra arbetsplatserna.

På individnivå framstår kundernas behov och förväntningar som en ramfaktor som påverkar användningen av svenska. Vid domstolen ställer kunderna högre krav på personalens kunskaper i svenska och kan även begära service av en anställd med svenska som förstaspråk. Museicentralens och företagens kunder tycks däremot vara nöjda när de får service på svenska, oavsett personalens språkfärdighetsnivå. Här är det även möjligt att använda finska ord när personalen saknar svenska motsvarigheter.

Diskussion

I denna empiriska studie har vi undersökt hur finskspråkiga anställda uppfattar svenskans ställning på sina arbetsplatser, vilka ramfaktorer som präglar användningen av svenska samt de likheter och skillnader som finns mellan arbetsplatserna. I enlighet med tidigare språkpolitisk forskning i Finland (t.ex. Sopenan, 2022), har vi identifierat ramfaktorer som påverkar språkanvändningen på flera nivåer: samhälllig nivå, organisationsnivå och individnivå, det vill säga makro-, meso- och mikronivå. Resultaten överensstämmer med tidigare forskning om ramfaktorer, både i att dessa är mångfacetterade (se t.ex. Öberg, 2009) och tätt sammanvävda (se t.ex. Hornberg & Johnson, 2007). Lagstiftningen utgör till exempel en ramfaktor som påverkar språkanvändningen på samtliga nivåer, om än i olika former.

De organisationer som vi har undersökt har olika profiler: domstolarna är myndigheter, museicentralen en kommunal aktör och företaget ett privat företag. Det är föga överraskande att lagstiftningen starkast reglerar myndighetens verksamhet och att kundens rätt att använda sitt eget språk styr språkanvändningen även på organisations- och individnivå. Språkkunskaper i båda nationalspråken utgör även ett behörighetsvillkor inom den offentliga sektorn, något som inte gäller inom den privata sektorn. Valet att använda svenska i arbetsuppgifterna framstår enligt resultaten, som mer flexibelt hos kommunala aktörer och privata företag. Språkanvändningen kan bidra till att stärka gemenskapen (se Talukder & Barner-Rasmussen, 2024), vilket framträder särskilt i det företag vi har undersökt. Oberoende av förstaspråk, uppmuntras de anställda att använda svenska och att utveckla sina språkkunskaper. Detta kan även stärka organisationens tvåspråkiga profil.

Ramfaktorer på samhälllig nivå, organisationsnivå och individnivå återspeglar Spolskys (2012) tredelning. Respondenterna visste inte huruvida språkanvändningen planeras explicit och kände inte till huruvida organisationerna har några språkpolicydokument. Samtidigt uppfattade de tydligt att det finns oskrivna regler på arbetsplatsen som styr språkanvändningen. Med andra ord, präglar språkplaneringen språkanvändningen på ett implicit sätt, även om arbetsgivaren inte tydligt uttrycker om och i vilka situationer de finskspråkiga anställda förväntas arbeta på svenska. Språkbrukarnas uppfattningar om språkets status, det vill säga svenskans ställning som det andra inhemska språket i Finland och dess roll i det tvåspråkiga Åbo, präglar i hög grad respondenternas uppfattning om svenskans ställning på den egna arbetsplatsen. Även här kan man urskilja en implicit förväntan på de finskspråkiga anställda om att arbeta på svenska. Arbetsgivarens förväntningar, arbetsfördelningen på arbetsplatsen samt kundernas behov och önskemål formar språkbrukarnas dagliga språkliga praktiker, men klara riktlinjer saknas. Med andra ord är språkets roll i arbetet central, men inte nödvändigtvis tydlig.

Resultaten visar således att organisationer i högre grad bör vara medvetna om och beakta de mångfacetterade och sammanvävda faktorer som påverkar användningen av det andra inhemska språket svenska, både i intern och i extern verksamhet (se också Tolvanen et al., 2025.). För att främja två- och flerspråkighet inom organisationer, behövs tydligare och mer konkreta riktlinjer för språkanvändningen på samtliga nivåer. Genom att öka förståelsen av de ramfaktorer som påverkar användningen av svenska i arbetslivet, kan organisationerna bidra till att service på båda nationalspråken garanteras även framöver.

I Finland satsar man mycket på kunskaper i båda nationalspråken, eftersom studier i dessa språk ingår i studierna på samtliga utbildningsnivåer. För att säkerställa att svenskstudier främjar användningen av svenska i arbetslivet bör även språkpolitiska aspekter tas upp i svenskstudierna, särskilt vid högskolor. Eftersom det förekommer skillnader mellan arbetsplatserna, är det viktigt att lyfta fram specifika ramfaktorer som styr och ibland

hämmar användningen av olika språk i organisationer. Det finns därmed ett tydligt behov av fackspecifika didaktiska lösningar som både stödjer språkinläringen och stärker studenternas språkpolitiska medvetenhet.

Referenser

- Barner-Rasmussen, W. (2017). När valet står mellan engelska och svenska. I Tandefelt, Marika (Red.), *Språk i skola och samhälle. Svenskan i Finland – i dag och i går*. Vol II:2 (s. 183–196). Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Creswell, J. W. & Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and conducting mixed methods research*. Los Angeles: Sage.
- Eskola, J. & Suoranta, J. (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Jyväskylä: Gummerus.
- FFS 4/1734. Rättegångsbalk. <https://finlex.fi/sv/lagstiftning/1734/4-000>
- FFS 1144/1991. Självstyrelselag för Åland. <https://finlex.fi/sv/lagstiftning/1991/1144>
- FFS 1380/1993. Lag om Rundradion Ab. <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1993/19931380>
- FFS 731/1999. Finlands grundlag. <https://finlex.fi/sv/lagstiftning/1999/731>
- FFS 423/2003. Språklag. <https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1734/17340004000>
- FFS 424/2003. Lag om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda. <https://finlex.fi/sv/lagstiftning/2003/424>
- FFS 1086/2003. Samisk språklag. <https://finlex.fi/sv/lagstiftning/2003/1086>
- FFS 794/2004. Statsrådets förordning om universitetsexamina. <https://finlex.fi/sv/lagstiftning/forfattningssamling/2004/794>
- FFS 1129/2014. Statsrådets förordning om yrkeshögskolor. <https://finlex.fi/sv/lagstiftning/2014/1129>
- FFS 359/2015. Teckenspråklag. <https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/2015/359>
- FFS 567/2015. Lag om ändring av lagen om utnämning av domare. <https://finlex.fi/sv/lagstiftning/forfattningssamling/2015/567>
- FFS 1050/2018. Dataskyddslag. <https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/2018/1050>
- FFS 314/2019. Museilag. <https://finlex.fi/sv/lagstiftning/forfattningssamling/2019/314>
- Gollin-Kies, S., Hall, D. R. & Moore, S. H. (2015). *Language for specific purposes*. New York: Palgrave Macmillan.
- Grönqvist, K. (2013). Redogörelse för en empirisk undersökning gällande det svenska språkets ställning i de tvåspråkiga tingsrätterna i södra Finland. *Tidskrift utgiven av juridiska föreningen i Finland*, 4/2013, 314–323.
- Heinonen, R., Tolvanen, E. & Wide, C. (2022). Språket inom vården. En jämförelse av språkprogram för tre tvåspråkiga sjukvårdsdistrikt i Finland. I S. Björklund, B. Haagenen, M. Nordman & A. Westerlund (Red.), *Svenskan i Finland 19: Föredrag vid den nittonde sammankomsten för beskrivningen av svenskan i Finland* (s. 74–87). <https://www.doria.fi/handle/10024/185549>.
- Holmberg, C. (2015). *Så är det ju – den blir aldrig färdig. En etnografisk studie om förskolepedagogers arbete med pedagogisk dokumentation*. Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen. Stockholms universitet. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:843164/FULLTEXT01.pdf>
- Hornberger, N. H. & Johnson, D. C. (2007). Slicing the onion ethnographically: Layers and spaces in multilingual language education policy and practice. *TESOL Quarterly*, 41(3), 509–532. <https://doi.org/10.1002/j.1545-7249.2007.tb00083>.
- Hurmerinta, L., Nummela, N. & Paavilainen-Mäntymäki, E. (2015). Opening and closing doors: The role of language in international opportunity recognition and exploitation. *International Business Review* 24(6), 1082–1094. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2015.04.010>
- Johnson, D.C. (2013). *Language Policy*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Kalaja, P., Ferreira Barcelos, A. M., Aro, M. & Ruohotie-Lyhty, M. (2015). *Beliefs, agency and identity in foreign language learning and teaching*. New York: Palgrave Macmillan.

- Kangosjärvi, E., Tainio, K., Mäkelä, K. & Hedman, H. (2021). *Näkymätön asiantuntija? Museo-opaskyselyn raportointi*. Museoalan ammattiliitto MAL ry:n julkaisu 12/2021. <https://malry.fi/julkaisut/museo-opaskyselyn-raportointi/>
- Karlsson, P., Oscarsson, L., Segnestam Larsson, O. & Wollter, F. (2021). Enhetschefers syn på kunskapsformers och ramfaktorers betydelse för insatser inom socialtjänsten. *Socialvetenskaplig Tidskrift*, 28(2), 209–230. <https://doi.org/10.15626/svebe39.00;https://doi.org/10.3384/SVT.2021.28.2.4256>
- Kuosa, A-M. (2020). *Työelämässä koetut moninaiset ja muuttuvat kielitaitotarpeet ruotsin kielen opintojen lähtökohtana oikeustieteen opinto-ohjelmassa*. (Publications of the University of Eastern Finland, Dissertations in education, humanities and theology, no 161) [Doktorsavhandling, Östra Finlands universitet]. University of <https://erepo.uef.fi/server/api/core/bitstreams/8cf739c1-becd-4021-a883-215f1817f517/content>
- Kuosa, A-M., Åberg, A-M. & Lindroos, K. (2023). Presentation av forsknings- och utvecklingsprojektet SVAR – Svenska i arbetslivet. I M. Nelson (Red.), *Kielikeskus tutkii 5* (s. 29–46). Turku: Turun yliopiston kieli- ja viestintäopintojen keskus
- Kuosa, A-M., Åberg, A-M. & Saloranta, H. (2025). På väg mot hållbara fackspråkstudier i svenska – arbetslivets behov som utgångspunkt. I C. Waldman, S. Ask, J. Lindh, M. Sandberg, A. Skoglund & A. Westum (Red.), *Svenskans beskrivning 39: Förhandlingar vid trettionionde sammankomsten för svenskans beskrivning. Växjö 4–6 oktober 2023* (s. 207–220). <https://doi.org/10.15626/svebe39.00>
- Landqvist, H., Laurén, C., Nordman, L., Nordman, M. & Kvist, M. (2016). Juridik på svenska i Finland: bakgrund, introduktion och disposition. I H. Landqvist, C. Laurén, L. Nordman, M. Nordman & M. Kvist (Red.), *Juridik på svenska i Finland: perspektiv på språk och rätt* (s.12–39). Vasa: Scriptum.
- Lassus, J. & Tanner, J. (2019). Svenskan i det finländska affärlivet. I M. Bianchi, D. Håkansson, B. Melander, L. Pfister, M. Westman, & C. Östman (Red.), *Svenskans beskrivning 36: Förhandlingar vid trettiosjätte sammankomsten Uppsala 25–27 oktober 2017* (s. 119–129). Uppsala: Institutionen för nordiska språk.
- Long, M. H. (2005). Methodological issues in learner needs analysis. I Long, Michael. H. (Red.), *Second Language Needs Analysis* (s. 19–76). Cambridge: Cambridge University Press.
- Mayring, P. (2010). *Qualitative Inhaltsanalyse*. Hemsbach: Beltz. Metsämuuronen, J. (2010). Pienten aineistojen tilastollinen testaaminen. I J. Aaltola, Juhani & R. Valli (Red.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* (s. 251–273). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sopanen, P. (2022). *Språköverskridande policy och verksamhet på ett samlokaliserat daghem*. JYU Dissertations 554. https://jyx.jyu.fi/jyx/Record/jyx_123456789_82654
- Spolsky, B. (2012). What is language policy? I B. Spolsky (Red.), *The Cambridge handbook of language policy* (s. 3–15). Cambridge: Cambridge University Press.
- Statsrådets publikationer 2021:89. (2021). *Regeringens berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen*. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-995-3>
- Statistikcentralen (2022). *Befolkningsstruktur* [webbpublikation]. Referensperiod: 2022. ISSN=1797-5387. Helsingfors: Statistikcentralen. <https://stat.fi/julkaisu/cl8lprraorrr20dut5a0tyw5>.
- Talukder, S. & Barner-Rasmussen, W. (2024). Exploring the language choice dilemma of international small firms: A social exchange perspective on English-only versus multilingualism. *International Business Review*, 22 (2024), 1–14 <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2024.102257>
- TENK, Forskningsetiska delegationen (2019). *Etiska principer för humanforskning och etikprövning inom humanvetenskaperna i Finland: Forskningsetiska delegationens anvisningar 2019*. Forskningsetiska delegationens publikationer 3/2019 (2).
- Tolvanen, E., Kuosa A-M. & Wide, C. (2025). Lingvistiska landskap vid ett sjukhus och en domstol i Finland. I C. Waldman, S. Ask, J. Lindh, M. Sandberg, A. Skoglund & A. Westum (Red.), *Svenskans beskrivning 39: Förhandlingar vid trettionionde sammankomsten för svenskans beskrivning. Växjö 4–6 oktober 2023* (s. 360–374). <https://doi.org/10.15626/svebe39.00>

- Widholm, T. (2020). *Läromedel i praktiken: Läromedelsbruk i religionskunskap på gymnasiet*. Linköpings Universitet. <https://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1471073/FULLTEXT01.pdf>
- Åberg, A-M. & Kuosa, A-M. (2024). Finskspråkigas användning av svenska i näringslivet. I M. Bister, E. Hänninen, E. Ikonen, S. Karhu, J. Kolu & S. Pirhonen (Red.), *Svenskan i Finland 20. Föredrag vid den tjugonde sammankomsten för beskrivningen av svenskan i Finland* (s. 201–216). <https://erepo.uef.fi/items/ad7f6c37-cb6d-4266-b5c1-0b28da9718a5>
- Åbo stad (2025). *Stadsstrategi: Åbo på 2030-talet*. https://www.turku.fi/sites/default/files/document/abo_stadsstrategi_ilman-mittareita.pdf
- Öberg, J. (2019). *Samhällskunskap från styrdokument till undervisning: Tjugo lärare ramar in vad som påverkar deras praktik*. (Dissertation. School of Education and Communication, 1652-7933) [Doktorsavhandling, Jönköpings universitet]. Jönköping: Jönköping University, School of Education and Communication. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1306305/FULLTEXT01.pdf>